

Naar vi derimod tage det System, som her foreslaas, vil man let se, at Statens Udgifter her langt overstige en saadan Sum. Den erede Taler, som talte før mig, har ganske rigtig sagt, hvad jeg tror, man ikke skal kunne benegte, at det er vel smaa Bidrag, der her tales om fra Kommunernes Side; thi naar vi gennemgaa det Forslag, som foreligger her, ville erede Medlemmer se, at det for den ene af disse store Baner ikke andrager 40,000 Kr. pr. Mil, og for den anden ikke mere end 46,000 Kr., og selv for de fyenste Baner andrager det ikke mere end 70 eller 71,000; altsaa selv i saadanne Egne som Fyn vil man ikke kunne naae det Maximum, som her er fastsat; men derimod maa man vistnok sige, at det, naar Taleren er om Baner i Sylland, snarest bliver i Omegnen af 50,000 Kr., der skal udredes pr. Mil, og jeg tager neppe feil, naar jeg siger, at det er omtrent det samme som Ingeniøring, eller er i alt Fald saaledes, at Principet for Statsbaners Bygning og disse lokale eller sekundære Baners Bygning bliver omtrent det samme. Man hæver Forstjellen, og man overtager altsaa paany Byrder af samme Bestaaffenhed, som man hidtil har haft isølge de to af mig førstnævnte Love. Jeg tror nu ikke, at man gjør Ret i at høre Forstjellen mellem Hovedbaner og de sekundære Baner, og det af flere Grunde. Det er saaledes klart, at man derved tillige borttager det Bolværk, som søgtes i Loven af 23de Mai 1873, for at forhindre Anlæg af temere Baner. Jeg vil ikke sige, at jeg derved mener Baner, som slet ikke skulde have nogen Betydning, men Baner, som det dog i alt Fald for Tiden ikke har nogen Hast med, og som ere langt fra at kunne bære sig selv, end sige forrente de Udgifter, som deres Anlæg koste. Jeg tror, at det er nødvendigt, at der sættes en Stopper for saadanne Anlæg, thi selvsølgelig kan man ikke fortaente Folk i, at de vilke have Baner saa nær deres Hjem og deres Egn som muligt, naar de kunne faae dem uden selv at bære Byrden ved deres Anskaffelse. Men selv ogsaa uden Hensyn hertil er det nødvendigt. Jeg skal i den Henseende henviser erede Medlemmer til et Afstykke, som min erede Sidemand ogsaa berørte, nemlig Betænkningen fra Ifjor fra det andet Thing. Der ville vi have set en Masse Forslag om Baner oprangerede, som alle naturligvis ville kunne komme frem og gjøre Fordring paa at blive byggede paa Statskassens Regning og vel at mærke drevne for Statskassens Regning, thi det er ogsaa en af de Forstjelligheder, som ved dette nye System bliver indført, at medens man hidtil har begrænset sig til at drive for Statens Regning og ved Statens Foranstaltning Hovedbanerne alene med Undtagelse af et Stykke Bane Herning—Silkeborg, vilde man for Fremtiden komme til at optage i Statens Drift alle disse private eller sekundære Baner, og jeg tror ikke, at det er til

Fordel hverken for disse Baner eller for selve Statsbanerne. Jeg tror, man vil skabe en Administration, som det fast er umuligt for Nogen at have med at gjøre undtagen paa Papiret, og det er aabenbart ikke nok, naar Taleren er om at administrere en Jernbane, og dernæst vil man ikke kunne ramme de lokale Interesser saaledes, som disse maa gjøre Fordring paa, og som de under andre Forhold kunne rammes. Jeg tillader mig at nævne dette, fordi vi allerede nu have et maasse temmelig levende Exempel herpaa i den overtagne Drift af Herning—Silkeborg Banen. Man er, saavidt mig bekjendt, slet ikke fornøjet med Driften af denne Bane, og paa den anden Side kan man ikke forlange, at den øvrige Statsjernbane skal indrette sig efter den, men den maa naturligvis indrette sig efter Statsdriften, og den konvenerer ikke de Lokalteter, Banen nærmest maa betjene. Ogsaa i den Henseende vil der naturligvis komme idelige Klager og idelige Anker over, at de Tog, man maa have for at kunne konkurrere med Statsbanerne, det vil sige, bruge Statsbanerne, ikke passe for de lokale Forhold; hvor det f. Ex. er en Kjøbstad, der væsentlig skal drage Landdistriktet til sig, vil det ikke altid være muligt at lægge Tog, som kunne være den konvenabel og dog alligevel kunne passe nogenledes med Statsdriften. Dette vil naturligvis, naar vedkommende Egn ikke selv skal betale, men blot har nødig at klage og demonstrere, give Anledning til en umaadelig Masse af denne Art Utilfredshed, og tilsidt ende med betydelig Beføstning for Statskassen. Jeg tror derfor, at det er en Feil, selv uden Hensyn til Beføstningen, at indrangere Driften af de lokale Baner under Statsbanedriften. Jeg tror ogsaa, at det er Feil at indrangere Anlægget af disse Baner under Staten, thi ogsaa der vil det komme frem, at de lokale Interesser ikke ville blive i den Grad varetagne, som de vedkommende Egne maa finde det stemmende bedst med deres Lærv. Jeg nærer ingen Tvivl om, at det Bedste var, at Banerne bleve anlagte for Kommunernes Regning og drevne af Kommunerne, navnlig de større Amtskommuner. De ville være i Stand til at varetage alle de Interesser, der have Ret til at blive iagttagne i de paagjældende Egne, og de ville tillige have Opfordring til at tage de fornødne økonomiske Hensyn, som ere nødvendige, naar Baner overhoved skulde kunne betale sig. Det forekommer mig, mine Herrer, at hvormegen Interesse man end kan have af, at Sylland og Fyn gennemstrefes af Jernbaner, saa er det, naar der er Spørgsmaal om, at lægge saa betydelige Byrder, som der her er Tale om, paa Statskassen, ogsaa nødvendigt at gjøre lidt Regning paa, om det foreslaaede System overhovedet vil kunne lade sig praktisere; jeg tilstaa, at det ikke for mig stiller sig saaledes, som om det var muligt at praktisere dette System, og det er, om jeg saa maa sige,